

ບາລີໄວຍາກຣຕ໌

ໃນບາລີກາສາ ນັກປຣາຊຸນ ຈັດແບ່ງໄວຍາກຣຕ໌ ອອກເປັນໝວດໆ ມີ ໙ ໝວດຄື :

- (໑) ສມັຍຄາກິຣານ ສະແດງຊື່ອັກສອນ ພ້ອມທັງການກອດເປັນຕົ້ນ
- (໒) ສິນຣິ ຕໍ່ອັກສອນທີ່ຢູ່ໃນຄຳອື່ນໃຫ້ເນື່ອງເປັນອັນດຽວກັນເພື່ອທຳຄຳເວົ້າໃຫ້ມ່ວນ
- (໓) ນາມ ແຈກຊື່ຄົນ ສັຕຕ໌ ທີ່ ສິ່ງຂອງ ໆ ຄຸນນາມແຈກສັພທ໌ທີ່ສະແດງລັກສະນະຂອງ
ນາມ ສັພພນາມ ແຈກສັພທ໌ທີ່ໃຊ້ແທນນາມເຊິ່ງອອກຊື່ມາແລ້ວ
- (໔) ອັພຍຍສັພທ໌ ຄຳເວົ້າສຳລັບປະກອບເຂົ້າກັບນາມສັພທ໌ ແລະ ກິຣິຍາ ຫລືລົງໃນ
ລະຫວ່າງ ນາມສັພທ໌ ແລະ ກິຣິຍານັ້ນ
- (໕) ສມາສ ຫຍ້ນາມສັພທ໌ຕັ້ງແຕ່ສອງບົທຂຶ້ນໄປໃຫ້ເປັນບົທດຽວກັນ
- (໖) ຕັທຣິຕ ໃຊ້ປັຈຈັຍແທນສັພທ໌ໃຫ້ນ້ອຍລົງ ແຕ່ມີເນື້ອຄວາມໄດ້ເຕັມບໍ່ຮູ້ອຸດົມ
- (໗) ອາຂຍາຕ ແຈກ ກິຣິຍາພ້ອມທັງວຈນະ ວິກັຕຕ໌ ກາລ ບົທ ບຸຣຸສ ວາຈົກ
- (໘) ກິຕກ໌ ໃຊ້ປັຈຈັຍເປັນເຄື່ອງກຳນົດໝາຍສາຣນະ ຫລືກາລ
- (໙) ວາກຍສັມພັນຣ໌ ວ່າດ້ວຍກາຣົກ ແລະ ຜູກຄຳເວົ້າທີ່ແບ່ງໄວ້ໃນວຈິວິກາລ ໃຫ້ເປັນ
ປະໂຫຍກດຽວກັນ

ຖ້ານັບລວມວັນທະລັກສະນະທີ່ທ່ານຈັດໄວ້ ເປັນໝວດໜຶ່ງຕ່າງຫາກກໍເປັນ ໑໐ ໝວດ
ພໍດີ ໄວຍາກຣຕ໌ ໑໐ ໝວດນີ້ ລວມເຂົ້າເປັນກາລໄດ້ ໔ ກາລ ດັ່ງນີ້

໑. ອັກຂະວິຣິ ວ່າດ້ວຍສມັຍຄາກິຣານ ແລະ ສິນຣິ
໒. ວຈິວິກາລ ວ່າດ້ວຍ ນາມ, ອັພຍຍສັພທ໌ ສມາສ ຕັທຣິຕ ອາຂຍາຕ ກິຕກ໌
໓. ວາກຍສັມພັນຣ໌ ວ່າດ້ວຍການຜູ້ຄຳເວົ້າເຂົ້າເປັນປະໂຫຍກ
໔. ວັນທະລັກສະນະ ວ່າດ້ວຍວິຣິແຕ່ງວັນທ໌ທີ່ເປັນວັຕຕພຣິຕຕ໌ ແລະ ມາຕຣາພຣິຕຕ໌.

ບົທທິ ໑

ອັກຂຣະວິທີ

ສັມລຳກິຣານ

ເນື້ອຄວາມຂອງຄຳເວົ້າທັງຫຼາຍ ຕ້ອງໝາຍຮູ້ດ້ວຍອັກຂຣະ ເມື່ອອັກຂຣະວິບັດຕິດແລ້ວ ກໍເຂົ້າໃຈເນື້ອຄວາມຍາກ, ຄຳວ່າອັກຂຣະນັ້ນນັກປຣາຊຸໂທ່ນປະສົງເອົາສອງຢ່າງ ຄື ເປັນສຽງ ຢ່າງ ໑ ເປັນຕົວໜັງສືຢ່າງ ໑ ມີເນື້ອຄວາມເປັນອັນດຽວກັນ, ສຽງກໍດີ ຕົວໜັງສືກໍດີ ທີ່ເປັນຂອງ ຊາຕິໄດກາສາໄດ ກໍໃຊ້ໄດ້ຕາມສຳນຽງໃນຊາຕິນັ້ນ ກາສານັ້ນ ເຖິງຈະເວົ້າ ຫລື ຂຽນໄປທ່າໃດ ກໍຕາມ ສຽງ ແລະ ຕົວໜັງສືນັ້ນ ກໍບໍ່ໝົດໄປເລີຍ ທັງບໍ່ເປັນຂອງແຂງທີ່ຈະໃຊ້ໃນກາສານັ້ນຍາກ ເຫດນັ້ນ ສຽງກໍດີ ຕົວໜັງສືກໍດີ ຊື່ວ່າ ອັກຂຣະ ແປວ່າ ບໍ່ຮູ້ຈັກໝົດຢ່າງໜຶ່ງ ບໍ່ເປັນຂອງແຂງ ຢ່າງໜຶ່ງ.

ອັກຂຣະ

ອັກຂຣະພາສາບາລີ ໔໑ ຕົວ ແບ່ງເປັນ ພະຍັລຊະນະ ໓໓ ຕົວ ແລະ ສະຣະ ໘ ຕົວ

ພະຍັລຊະນະ ໓໓ ຕົວ

	໑	໒	໓	໔	໕			
ກ ວັດຊັ	ກ	ຂ	ຄ	ພ	ງ			
ຈ ວັດຊັ	ຈ	ຊ	ຊ	ຊ	ຊ			
ບ ວັດຊັ	ບ	ຖ	ຫ	ຜ	ຜ			
ຕ ວັດຊັ	ຕ	ຖ	ທ	ຣ	ນ			
ປ ວັດຊັ	ປ	ຜ	ພ	ກ	ມ			
ອ ວັດຊັ	ຍ	ຣ	ລ	ວ	ສ	ຫ	ຮ	ອໍ

ສະຣະ ໘ ຕົວ

ອ	ອາ	ອິ	ອີ	ອຸ	ອູ	ເອ	ໂອ
---	----	----	----	----	----	----	----

ຊື່ວ່າ ພະຍັລຊະນະ, ຄຳວ່າ ພະຍັລຊະນະນັ້ນແປວ່າ ທຳເນື້ອຄວາມໃຫ້ປາກົດ ອັກຂຣະເຫລົ່າ ນີ້ເຖິງວ່າເປັນນິສິຕ ຕ້ອງອາສັຍສະຈຶ່ງອອກສຽງໄດ້ກໍຈິງ ເຖິງດັ່ງນັ້ນກໍຍັງທຳເນື້ອຄວາມໃຫ້

ປາກົດຄັກຈົນເຂົ້າໃຈເນື້ອຄວາມໄດ້ ແຕ່ລຳພັງສຣະເອງ ເຖິງວ່າ ອອກສຽງໄດ້ ຖ້າພຍັດຊນະບໍ່
ອາສັຍແລ້ວ ຍາກທີ່ຈະສັງເກດໄດ້ ພຍັດຊນະ ມີ ໓ ຕົວນັ້ນຈັດເປັນສອງພວກຄື ວັດຊ໌ ໑ ອວັດຊ໌ ໑
ພຍັດຊນະວັດຊ໌ນັ້ນຈັດເປັນ ໓ ຄື

ກ	ຂ	ຄ	ພ	ງ	໕ ຕົວນີ້ ຮຽກ ກ ວັດຊ໌
ຈ	ມ	ຊ	ຊ	ລ	໕ ຕົວນີ້ ຮຽກ ຈ ວັດຊ໌
ບ	ກຸ	ຫ	ຜ	ຕ	໕ ຕົວນີ້ ຮຽກ ບ ວັດຊ໌
ຕ	ຖ	ທ	ຣ	ນ	໕ ຕົວນີ້ ຮຽກ ຕ ວັດຊ໌
ປ	ຜ	ພ	ກ	ມ	໕ ຕົວນີ້ ຮຽກ ປ ວັດຊ໌

ພຍັດຊນະ ໒໕ ຕົວນີ້ເປັນພວກເປັນໝູ່ຕາມການທີ່ເກີດ ຈຶ່ງຊື່ວ່າ ວັດຊ໌

ພຍັດຊນະນອກນັ້ນອີກ ຕູ ຕົວ ຄື ຍ ຣ ລ ວ ສ ຫ ຣ ອໍ ຮຽກ ອວັດຊ໌ ເພາະບໍ່ເປັນພວກ
ເປັນໝູ່ກັນຕາມການກອດທີ່ເກີດ

ພຍັດຊນະຄື ອໍ ຮຽກ ນິຄອຫິຕ, ຕາມສາສນະໂວທາຣ ຮຽກ ອນຸສາຣ, ນິຄອຫິຕ ແປວ່າ
ກົດສຣະ ຫລື ກອດ ຄື ອວັຍວະທີ່ທຳສຽງ ເວລາວ່າ ບໍ່ຕ້ອງອ້າປາກເກີນກວ່າປາກຕິເໝືອນ
ອາ (ທິພະສຣະ), ອນຸສາຣ ແປວ່າ ໄປຕາມສຣະ ຄື ພຍັດຊນະນີ້ຕ້ອງໄປຕາມຫລັງສຣະ ອ ອິ ອຸ
ສະເໝີ ເໝືອນຄຳວ່າ ມຍໍ ບໍ່ສູ່ ອກາສີ ເສຕຸ ເປັນຕົ້ນ

ສຣະ

ອັກຂຣະ ຕູ ຕົວ ຄື ອ ອາ ອິ ອີ ອຸ ອູ ເອ ໂອ ຊື່ ສຣະ ອອກສຽງໄດ້ຕາມລຳພັງຕົນເອງ ແລະ
ເຮັດໃຫ້ພຍັດຊນະອອກສຽງໄດ້ດ້ວຍ ສຣະ ຕູ ຕົວນີ້ ຊື່ ນິສັຍ ເປັນທີ່ອາສັຍຂອງພຍັດຊນະ
ບັນດາພຍັດຊນະຕ້ອງອາສັຍສຣະຈຶ່ງອອກສຽງໄດ້.

ທິພະຣັສສະ

ໃນສຣະ ຕູ ຕົວນັ້ນ ສຣະມີມາຕຣາເບົາ ໓ ຕົວ ຄື ອ ອິ ອຸ ຊື່ຣັສສະ ມີສຽງສັ້ນ ເໝືອນຄຳ
ວ່າ ປິຕິ ມຸນີ ຄຣຸ ເປັນຕົ້ນ ສຣະອີກ ໕ ຕົວ ຄື ອາ ອິ ອູ ເອ ໂອ ຊື່ ທິພະ ມີສຽງຍາວ ເໝືອນຄຳວ່າ
ເມຣາວີ ວິນຸລູ ກູປາໂລ ເປັນຕົ້ນ ແຕ່ສຣະ ເອ ໂອ ສອງຕົວນີ້ ຖ້າມີພຍັດຊນະສັງໂຍຄ ທ່ານກ່າວ
ວ່າຣັສສະ ເໝືອນຄຳວ່າ ເສຍຸໂຍ ໂສຕຸຖິ ເປັນອາທິ.

ຄຣຸລຫຼຸ

ສຣະທີ່ເປັນທິພະລ້ວນ ແລະ ສຣະທີ່ເປັນຣັສສະມິພຍັດຊນະສັງໂຍຄ ຫລື ນິຄຄຫິຕຢູ່ ເບື້ອງຫລັງ ຊື່ ຄຣຸ ມີສຽງໜັກ ເໝືອນຄຳວ່າ ກູປາໂລ ເອສີ ສຸນກຸຂຕຸຕໍ່ ໂກເສຍຍໍ ມນຸສສິນໂທ ເປັນຕົ້ນ, ສຣະທີ່ເປັນຣັສສະລ້ວນ ບໍ່ມີພຍັດຊນະສັງໂຍຄ ແລະ ນິຄຄຫິຕຢູ່ເບື້ອງຫລັງ ຊື່ ລຫຼຸ ເໝືອນຄຳວ່າ ກູປຕິ ມຸນິ ຄຣຸ ເປັນຕົ້ນ.

ວັຕຕະ

ສຣະນັ້ນຈັດເປັນຄູ່ໄດ້ ໓ ຄູ່ ຄື

ອ ອາ ຣຽກ ອ ວຕຸໂຕ

ອິ ອິ ຣຽກ ອິ ວຕຸໂຕ

ອຸ ອຸ ຣຽກ ອຸ ວຕຸໂຕ

ສ່ວນສຣະ ເອ ໂອ ສອງຕົວນີ້ເປັນສັງຍຸຕຕສຣະ ຄື ປະກອບສຣະສອງຕົວເປັນສຽງ ດຽວກັນ ດັ່ງນີ້

ອ ກັບ ອິ ປະສົມກັນເປັນ ເອ

ອຸ ກັບ ອຸ ປະສົມກັນເປັນ ໂອ

ເຫດນັ້ນ ສຣະສອງຕົວນີ້ ຈຶ່ງເກີດໃນສອງການດັ່ງຈະສະແດງຂ້າງໜ້າ

ການອັກຂຣະ

ການທີ່ຕັ້ງທີ່ເກີດຂອງອັກຂຣະມີ ໖ ຄື (໑) ກຕຸໂກ ຄໍ (໒) ຕາລູ ເພດານ (໓) ມຸທຸຣາ ເຫງືອກ (໔) ທນຸໂຕ ແອ້ວ (໕) ໂອຍຸໂກ ຮິມຝິປາກ (໖) ນາສິກາ ດັງ, ອັກຂຣະບາງໝູ່ເກີດໃນການ ດຽວ ບາງໝູ່ເກີດໃນສອງການ

ອັກຂຣະທີ່ເກີດໃນການດຽວນັ້ນ ຄື

ອ ອາ ກ ຂ ຄ ພ ໆ ຫ ງ ຕົວນີ້ເປັນ ກຕຸກຸຊາ

ອິ ອິ ຈ ຈ ຊ ຊ ຄ ຍ ຕົວນີ້ເປັນ ຕາລູຊາ

ບ ກ ຫ ຜ ຕ ຣ ຕົວນີ້ເປັນ ມຸທຸຣຊາ

ຕ ຖ ທ ຣ ນ ລ ສ ຕົວນີ້ເປັນ ທນຸຕຊາ

ອຸ ອຸ ປ ຝ ພ ກ ມ ຕົວນີ້ເປັນ ໂອຍຸກຊາ

ນິຄຄຫິຕ ອໍ (ເກີດໃນດັງ) ເປັນ ນາສິກຍຸການຊາ
ອັກຂຣະເຫລົ່ານີ້ ເວັ້ນເສຍແຕ່ພຍັດຊນະທີ່ສຸດວັດຄໍ ໕ ຕົວ ຄື ງ ລ ຕ ນ ມ ເກີດໃນຖານດຽວ.

ອັກຂຣະທີ່ເກີດໃນສອງຖານນັ້ນຄື :

ເອ ເກີດໃນຄໍ ແລະ ເພດານ ຮຽກວ່າ ກຕຸກຕາລຸໂຊ
ໂອ ເກີດໃນຄໍ ແລະ ຮິມຝີປາກ ຮຽກວ່າ ກຕຸໂກຍຸກໂຊ
ວ ເກີດໃນແຂ້ວ ແລະ ຮິມຝີປາກ ຮຽກວ່າ ທນຸໂຕຍຸກໂຊ

ພຍັດຊນະທີ່ສຸດວັດຄໍ ໕ ຕົວ ຄື ງ ລ ຕ ນ ມ ນີ້ເກີດໃນສອງຖານ ຄື ຕາມຖານຂອງຕົນ
ແລະ ດັງ ຮຽກ **ສກຍຸການນາສິກຍຸການຊາ**

ຫ ຖ້າປະກອບດ້ວຍພຍັດຊນະ ໘ ຕົວຄື ລ ຕ ບ ມ ຍ ວ ຮ ທ່ານວ່າເກີດແຕ່ເອິກ ທີ່ບໍ່ໄດ້
ປະກອບເກີດໃນຄໍ ຕາມຖານເດີມຂອງຕົນ.

ກອດອັກຂຣະ

ກອດຂອງອັກຂຣະມີ ໔ ຄື

ຊິວຫາມຊຸຊໍ	ຢ່ານກາງລີ້ນ ໑
ຊິວໂຫປຄຸຄໍ	ຖັດປາຍລີ້ນເຂົ້າມາ ໑
ຊິວຫຄຸຄໍ	ປາຍລີ້ນ ໑
ສກຍຸການ	ຖານຂອງຕົນ ໑
ຊິວຫາມຊຸຊໍ	ເປັນກອດຂອງອັກຂຣະທີ່ເປັນ ຕາລຸຊ
ຊິວໂຫປຄຸຄໍ	ເປັນກອດຂອງອັກຂຣະທີ່ເປັນ ມຸທຸຣຊ
ຊິວຫຄຸຄໍ	ເປັນກອດຂອງອັກຂຣະທີ່ເປັນ ທນຸຕຊ
ສກຍຸການ	ເປັນກອດຂອງອັກຂຣະທີ່ເຫລືອຈາກນີ້

ສຽງອັກຂຣະ

ມາຕຣາທີ່ຈະວ່າອັກຂຣະ ນັ້ນ ດັ່ງນີ້ : ສະສັ້ນມາຕຣາດຽວ ສະຍາວສອງມາຕຣາ,
ສະທີ່ມີພຍັດຊນະສັງໂຍຄຢູ່ເບື້ອງຫລັງ ສາມມາຕຣາ ພຍັດຊນະທັງປວງເຄິ່ງມາຕຣາ.

ສະ ໘ ຕົວນັ້ນ ສຽງບໍ່ຕ່າງຈາກກາສາຂອງເຈົ້າເລີຍ ແລະ ແບ່ງເປັນສອງ ຄື

- ຮັສສະມີສຽງສັ້ນຢ່າງ ໑

- ທີ່ພະ ມີສຽງຍາວຢ່າງ ໑

ວິນິກາຣອອກສຽງຕາມການກຣຕ໌

ວັດ	ສະຫລະ		ໂພສະ (ກ້ອງ)		ອໂພສະ (ບໍ່ກ້ອງ)		ນາສິກ
	ຣັສສະ (ສັ້ນ)	ທີ່ພະ (ຍາວ)	ສິຖິລ (ເບົາ)	ລນິຕ (ໜັກ)	ສິຖິລ (ເບົາ)	ລນິຕ (ໜັກ)	
ກັຕກຸຊະ	ອະ a	ອາ ā	ກ k	ຂ kh	ຄ g	ພ gh	ງ ng
ຕາລຸຊະ	ອິ i	ອີ ī ເອ e	ຈ c	ຊ ch	ຊ j	ຊ jh	ລ ñ
ມຸທລຸຊະ	-	-	ຝ t	ຖ th	ທ d	ຝ dh	ນ n
ທັນຕຸຊະ	-	-	ຕ t	ຖ th	ທ d	ຝ dh	ນ n
ໂອບກຸຊະ	ອູ u	ອູ ū	ປ p	ຝ ph	ຝ b	ກ bh	ມ m

ອວັດ	ຍ y	ຣ r	ລ l	ວ v	ສ s	ຫ h	ຮ ḷ	ອໍ m̐
------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-------

ວິທີອ່ານອອກສຽງພະຍັດຊະນະທີ່ມີສຽງຄ້າຍກັນ

ຄ ອອກສຽງເປັນ ກງ

ຊ - ຈຍ

ພ - ຄຫ

ຊ - ຊຫ

ຝ - ຝຫ

ຣ - ຣຫ

ກ - ກຫ

ຫ - ດະ

ທ - ດະ

ຝ - ບ

ລ ກ ບ ຕ ອອກສຽງຂຶ້ນ ນາສິກ ຫລື ເພດານ

ໂພສະ ອໂພສະ

ພຍັດຊນະ ນັ້ນກໍແປງເປັນ ໒ ຕາມທີ່ມີສອງກ້ອງ ແລະ ບໍ່ກ້ອງ ພຍັດຊນະທີ່ມີສອງກ້ອງຮຽກ
ໂພສະ ພຍັດຊນະທີ່ມີສອງກ້ອງຮຽກວ່າ ອໂພສະ

ພຍັດຊນະທີ ໑ ທີ ໒ ໃນວັດຄຳທັງ ໕ ຄື ກ ຂ ຈ ມ ບ ກ ປ ຜ ແລະ ສ ໑໑ ຕົວນີ້ ເປັນ
ອໂພສະ

ພຍັດຊນະທີ ໓ ທີ ໔ ທີ ໕ ໃນວັດຄຳທັງ ໕ ຄື ຄ ພ ໆ ຊ ຊ ລ ຫ ລ ຕ ຫ ລ ນ ພ ກ ມ ແລະ
ຍ ຣ ລ ວ ຫ ຣ ໒໑ ຕົວນີ້ ເປັນໂພສະ

ນິຄທິຕ ອໍ ນັກປຣາຊຸນຜູ້ຮູ້ສັພທສາສຕຣ໌ ປະສົງເປັນໂພສະ ສ່ວນນັກປຣາຊຸນຝ່າຍ
ສາສນາປະສົງເປັນໂພສາໂພສວິມູຕຕິ ຄືພັນຈາກໂພສະ ແລະ ອະໂພສະ

ສິຖິລ ຣນິຕ

ພຍັດຊນະວັດຄຳທີ່ເປັນໂພສະ ແລະ ອະໂພສະ ນັ້ນກໍແປງເປັນ ໒ ຕາມສຽງທີ່ມີຢ່ອນ
ແລະ ໜັກ, ພຍັດຊນະທີ່ຖືກກຳນົດຂອງຕົນຢ່ອນໆ ຊື່ ສິຖິລ, ພຍັດຊນະທີ່ຖືກກຳນົດຂອງຕົນໜັກ
ບັນລືສຽງດັງ ຊື່ ຣນິຕ.

ພຍັດຊນະທີ ໑ ທີ ໓ ໃນວັດຄຳທັງ ໕ ຄື ກ ຄ ຈ ຊ ມ ຫ ປ ພ ເປັນສິຖິລ.

ພຍັດຊນະທີ ໒ ທີ ໔ ໃນວັດຄຳທັງ ໕ ຄື ຂ ພ ມ ຊ ກ ລ ຕ ຜ ກ ເປັນຣນິຕ, ໃນຄັ້ງກ່ອນ
ກໍຈາຍນະເກທ ສະແດງໄວ້ວ່າ ພຍັດຊນະທີ່ສຸດວັດຄຳທັງ ໕ ນັ້ນເປັນຣນິຕ ແຕ່ຄັ້ງກ່ອນ
ທັງຫລາຍອື່ນໆ ບໍ່ເຫັນກ່າວໄວ້.

ເມື່ອຜູ້ສຶກສາຈື່ຈໍາ ໂພສະ ແລະ ອະໂພສະໄດ້ແລ້ວ ຄວນຮູ້ສຽງອັກອະດັງນີ້ : ພຍັດຊນະ
ທີ່ເປັນ ສິຖິລ ອໂພສະ ມີສຽງເບົາກວ່າທຸກໆພຍັດຊນະ, ຣນິຕອໂພສະ ມີສຽງໜັກກວ່າ ສິຖິລ-
ອໂພສະ, ສິຖິລໂພສະ ມີສຽງໜັກກວ່າ ຣນິຕອໂພສະ, ຣນິຕໂພສະ ມີສຽງໜັກກວ່າ ສິຖິລໂພສະ

ພຍັດຊນະສັງໂຍຄ

ລັກສະນະທີ່ເອົາພຍັດຊນະຊ້ອນກັນຄືຕົວສະກົດໄດ້ນັ້ນ ດັ່ງນີ້ : ໃນພຍັດຊນະວັດຄຳ
ທັງຫລາຍ ພຍັດຊນະວັດຄຳຕົວທີ ໑ ຊ້ອນໜ້າຕົວທີ ໑ ແລະ ທີ ໒ ໃນວັດຄຳຂອງຕົນໄດ້ ດັ່ງນີ້ :

ສກຳ, ທຸກຂໍ້, ສາຈຳ, ອາຈຸນິຍົມ, ວຍຸຍົມ, ອຸປະຖານີ, ອຸຕະຕາວຕຸຖ, ສປປຣິສ, ປຸປຸຜີ.

ພັຍໂຍຊະຕົວທີ ໓ ຊ້ອນໜ້າຕົວທີ ໓ ແລະ ທີ ໔ ໃນວັດຖຸຂອງຕົນໄດ້ດັ່ງນີ້ : ອຸໂຄ, ພຸຍຸໂພ, ວະຊຸໂຊ, ອຸປະຊາໂຍ, ເລທຸທຸ, ວຸທຸໂຍ, ທຸທຸທຸ, ພຸທຸໂຍ, ປະພຸຊາ, ຄະພຸໂຍ,

ພັຍໂຍຊະຕົວທີສຸດວັດຖຸທັງ ໕ ຊ້ອນໜ້າພັຍໂຍຊະຕົວໃນວັດຖຸຂອງຕົນ ໄດ້ທັງ ໕ ຕົວເວັ້ນແຕ່ຕົວ ໑ ຊ້ອນໜ້າຕົວເອງບໍ່ໄດ້ ດັ່ງນີ້ :

ຕົວ ໑ ຊ້ອນໜ້າພັຍໂຍຊະຕົວໃນວັດຖຸຂອງຕົນ ເຊັ່ນ ປະລຸລຸກ, ອາກຸຂະມານາ, ອງຄໍ, ສງໂພ

ຕົວ ໒ ຊ້ອນໜ້າພັຍໂຍຊະຕົວໃນວັດຖຸຂອງຕົນ ກິນຈາປີ, ເອວລຸນີ, ປະລຸຊຸ, ວະລຸຊາ ວິນຍາຕິ

ຕົວ ໓ ຊ້ອນໜ້າພັຍໂຍຊະຕົວໃນວັດຖຸຂອງຕົນ ກະຕຸບໂຍ, ກະຕຸໂຍ, ວະສະຕຸໂຍ, ວະຕະຕະນາ

ຕົວ ໔ ຊ້ອນໜ້າພັຍໂຍຊະຕົວໃນວັດຖຸຂອງຕົນ ຕະຕິ, ຄະຕິ, ນະຕະ, ສະຕິ, ນິນະ

ຕົວ ໕ ຊ້ອນໜ້າພັຍໂຍຊະຕົວໃນວັດຖຸຂອງຕົນ ສະປະລຸນ, ສະປະສະ, ພິມະ, ຕະມະ, ໂອປະມະ ເປັນຕົ້ນ.

ພັຍໂຍຊະຕົວທີ່ຊ້ອນກັນດັ່ງນີ້ ກໍຕົວ ຍ ລ ສ ຊ້ອນກັນສອງຕົວກໍຕົວ ບໍ່ມີສະຖານະຢູ່ໃນລະຫວ່າງພັຍໂຍຊະຕົວໜ້າເປັນຕົວສະຖານຂອງສະຖານທີ່ຢູ່ໜ້າຕົນ ບໍ່ອອກສຽງປະສົມດ້ວຍພັຍໂຍຊະຕົວຫຼັງ ສ່ວນພັຍໂຍຊະຕົວຫຼັງອາດສະຖານຂອງສະຖານທີ່ອອກສຽງ ເໝືອນກັບຄຳໃນກາສາຂອງເຮົາ ດັ່ງນີ້ :

ທຸກກະຕິ, ທຸກຂໍ້, ສາຈຳ, ມາຈຸນິຍົມ, ອຍຸຍົມ

ປະຖານີ, ວະຕະຕິ, ວະຕະ, ກະປະ, ປະປະ, ສະຕະ

ພະຍະ, ວະຊະ, ອະຊະ, ກະຕະ, ວະຕະ

ນິທະ, ພະຕະ, ປະຕະ, ຄະຕະ, ສະຕະ

ວິນຍາຕິ, ວະຕະຕະນາ, ທິນະ, ສະປະຕະຕິ

ເວຍຍາກະຕະ, ສະລະລະເວຍຍາ, ສະລະລະສະ ເປັນຕົ້ນ.

ພັຍໂຍຊະຕົວ ໔ ຕົວ ຄ ຍ ລ ວ ຖ້າຢູ່ຫຼັງພັຍໂຍຊະຕົວອື່ນ ອອກສຽງປະສົມກັບພັຍໂຍຊະຕົວໜ້າ ເຊັ່ນ ດັ່ງນີ້ :

ພະຍາກະຕະ, ອະຍະ, ພະຍະມາຈຸນິຍົມ

ສະພະເລກະເສຕິ, ອະປະຕະຍະຕະ ເປັນຕົ້ນ.

ຕົວ ສ ມີສຳນຽງເປັນອຸສຸມ ເຖິງວ່າເປັນຕົວສະກົດຂອງສະຣະທີ່ຢູ່ໜ້າຕົນແລ້ວກໍຕິ ກໍຄົງມີ
ສຽງປາກົດໜ່ວຍໜຶ່ງ ປມາຕເຄິ່ງມາຕຣາຂອງສະສັ້ນ ພໍໃຫ້ຮູ້ວ່າ ຕົວ ສ ສະກົດເໝືອນກັບຕົວ
ຮ ໃນກາສາຝຣັ່ງ ຕົວຢ່າງດັ່ງນີ້ :

ກສຸມາ ອ່ານວ່າ ກັສສະມາ

ຕສຸມາ “ ຕັສສະມາ

ວສຸຕຸ “ ວັສສະຕຸ ເປັນຕົ້ນ

ຕົວ ຫ ນັ້ນ ຖ້າຢູ່ໜ້າພັດຊນະອື່ນ ກໍທຳໃຫ້ສະຣະທີ່ຢູ່ຂ້າງໜ້າຕົນອອກສຽງມີລົມ
ຫລາຍຂຶ້ນ ດັ່ງນີ້

ພຸຣທຸມຈຣິຍ໌, ອາສາຣຸຫ, ສາຍຕຸຫສມຍ໌ ເປັນຕົ້ນ ຖ້າພັດຊນະ ຕູ ຕົວ ຄື ນ ຕ ນ ມ ຍ ລ
ວ ຮ ນຳໜ້າ ມີສຳນຽງເອົ້າປະສົມພັດຊນະນັ້ນດ້ວຍ ຕົວຢ່າງດັ່ງນີ້

ປຕຸຫາ, ສາຍຕຸຫ, ສນຸນຍຸຫ, ມຍຸຫໍ

ອມຸຫໍ, ອຸປວຸຫຍນຸຕາ, ຣຸໂຣຫ ເປັນຕົ້ນ

ຂໍ້ທີ່ວ່າ ພັດຊນະທັງປວງມີສຽງເຄິ່ງມາຕຣານັ້ນ ວ່າຕາມທີ່ທ່ານສະແດງໄວ້ ໂດຍບໍ່
ຕ່າງກັນ ແຕ່ຖ້າຈະສະແດງໃຫ້ພິສດາຣແລ້ວເຫັນວ່າ ພັດຊນະທັງປວງເປັນມູຄະພັດຊນະ
(ຄືພັດຊນະກຶກ) ບໍ່ມີມາຕຣາເລີຍ ເພາະຈະເອົາພັດຊນະວັດຖຸເຫລົ່ານີ້ ຕົວໃດຕົວໜຶ່ງ ລວມ
ລົງໃນສະຣະດຽວກັນອອກສຽງປະສົມກັນບໍ່ໄດ້ ເປັນໄດ້ແຕ່ຕົວສະກົດຢ່າງດຽວ ສ່ວນພັດຊນະ ກ
ຕົວຄື ຍ ຣ ລ ວ ສ ຫ ຮ ນີ້ ເປັນອັຕຕສະຣະ ມີສຽງເຄິ່ງສະຣະຄືເຄິ່ງມາຕຣາ ເພາະພັດຊນະເຫລົ່າ
ນີ້ບາງຕົວກໍລວມລົງໃນສະຣະດຽວກັນກັບດ້ວຍພັດຊນະອື່ນ ອອກສຽງພ້ອມກັນໄດ້ ບາງຕົວເຖິງ
ວ່າເປັນຕົວສະກົດກໍຄົງອອກສຽງໜ່ວຍໜຶ່ງພໍໃຫ້ຮູ້ວ່າຕົວນັ້ນສະກົດ.

ອ່ານພາສາບາລີເບື້ອງຕົ້ນ

❖ ພະຍັນຊະນະທຸກຕົວໃນພາສາບາລີອັກສອນລາວ

ບໍ່ມີສະຣະໃຫ້ອ່ານອອກສຽງ “ ະ ” (ອະ) ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ

ຫຫຍ ອ່ານອອກສຽງວ່າ ຫະ-ຫະ-ຍະ (ຫົວໃຈ)

ມຸຂ ອ່ານອອກສຽງວ່າ ມຸ-ຂະ (ປາກ)

ນາສິກ ອ່ານອອກສຽງວ່າ ນາ-ສິ-ກະ (ດັງ)

❖ ການໃຊ້ເຄື່ອງໝາຍນິຄະທິຕ (°) ເພື່ອເປັນຕົວສະກົດ ຖ້າບໍ່ມີສະຣະອື່ນລວມຢູ່ດ້ວຍ

ໃຫ້ອ່ານອອກສຽງວ່າ ອັງ ແຕ່ຫາກມີສະຣະ ອິ+ອໍ = ອີ້ ອ່ານວ່າ ອິງ

ອຸ+ອໍ = ອູ້ ອ່ານວ່າ ອູງ ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ

ອຫໍ ອ່ານອອກສຽງວ່າ ອະ-ຫັງ (ຂ້າພະເຈົ້າ)

ຄນຖູ້ ອ່ານອອກສຽງວ່າ ຄັນ-ຕຸງ (ການໄປ)

ອກຊີ້ ອ່ານອອກສຽງວ່າ ອັກ-ຂິງ (ດວງຕາ)

❖ ພາສາບາລີທີ່ຂຽນດ້ວຍອັກສອນລາວມີການໃຊ້ຈຳ້ (.)

ຢູ່ລຸ່ມພະຍັນຊະນະ ໃຫ້ຮູ້ວ່າພະຍັນຊະນະຕົວນັ້ນທຳໜ້າທີ່ເປັນຕົວສະກົດ ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ

ພຸທໂຣ ອ່ານອອກສຽງວ່າ ພຸດ-ໂທ (ຜູ້ຮູ້)

ຫຕຸໂຖ ອ່ານອອກສຽງວ່າ ຫັດ-ໂຖ (ມື)

ຈນໂທ ອ່ານອອກສຽງວ່າ ຈັນ-ໂທ (ດວງຈັນ)

❖ ອອກສຽງ ຕົວສະກົດ ຄ ທຳໜ້າທີ່ເທົ່າກັບ ກ

ອຄຸຄີ = ອັກ-ຄີ , ພຍຄຸພ = ພະ-ຍັກ-ຄະ

❖ ອອກສຽງ ຕົວສະກົດ ຈ, ຊ, ບ, ທ, ຕ, ທ, ສ ທຳໜ້າທີ່ເທົ່າກັບ ດ

ຈ -----> ສຈຸຈ = ສັດ-ຈະ , ມຈຸຈ = ມັດ-ສະ

ຊ -----> ມຊຸຊ = ມັດ-ຊະ , ເວຊຸຊ = ເວດ-ຊະ

ບ -----> ວບຸບ = ວັດ-ຕະ , ຣບຸບ = ຣັດ-ຖະ

ຫ -----> ເລຫຸຫຸ = ເລດ-ດູ , ວຸຫຸເນີ = ວູດ-ທິ

ຕ -----> ອຕຸຕ = ອັດ-ຕະ , ອຕຸຖ = ອັດ-ຖະ

ທ -----> ສທຸທ = ສັດ-ທະ , ລທຸນີ = ລັດ-ທິ

ສ -----> ອສຸສ = ອັດ-ສະ , ສີສຸສ = ສິດ-ສະ

❖ ອອກສຽງ ຕົວສະກົດ ລ, ຕ, ລ, ຮ ທຳໜ້າທີ່ເທົ່າກັບ ນ

ລ -----> ກລຸລາ = ກັນ-ຍາ , ມລຸຈ = ມັນ-ຈະ

ຕ -----> ວຕຸຕ = ວັນ-ນະ , ປຕຸຫິຕ = ປັນ-ດິ-ຕະ

ລ -----> ສລຸລ = ສັນ-ລະ , ເວປຸລຸລ = ເວ-ປຸນ-ລະ

ຮ -----> ມຸຣຸຫ = ມຸນ-ລໍຫະ, ທຣຸຫ = ທັນ-ລໍຫະ

❖ ອອກສຽງ ຕົວສະກົດ ປ, ພ ທຳໜ້າທີ່ເທົ່າກັບ ບ

ປ -----> ສິປຸປ = ສິບ-ປະ , ປຸປຸຜ = ປຸບ-ຜະ

ພ -----> ສພຸພ = ສັບ-ພະ , ປພຸພຕ = ປັບ-ພະ-ຕະ

❖ ອອກສຽງ ຕົວສະກົດ ຍ ທຳໜ້າທີ່ເທົ່າກັບ ໄ-

ເວເນຍຸຍ = ເວ-ໄນ-ຍະ , ເທຍຸຍຣມຸມ = ໄທ-ຍະ-ທຳ-ມະ